

**Kultūras ministrijas
Mediju politikas konsultatīvās padomes sēde
Protokols Nr.5**

Rīga, 2025. gada 16. oktobris.

Klātienē. Kr.Valdemāra ielā 11a, Lielajā zālē un attālināti MS Teams.

Sēde sākas plkst. 15:00.

Sēdi vada: **Zane Vāgnere**, Kultūras ministrijas Valsts sekretāra vietniece starptautisko lietu, integrācijas un mediju jautājumos.

Piedalās:
Padomes locekļi:

Arta Ģiga, Latvijas Žurnālistu asociācijas valdes locekle;
Anda Rožukalne, Rīgas Stradiņa universitātes Sociālo zinātņu fakultātes profesore;
Baiba Liepiņa, Latvijas Reklāmas asociācijas valdes priekšsēdētāja;
Kristers Pļešakovs, Latvijas Raidorganizāciju asociācijas izpilddirektors;
Sandra Kraujiņa, biedrības „Par legālu saturu” pārstāve;
Indulis Bērziņš, biedrības „Latviesi.com” pārstāvis;
Edgars Spuravs, Rīgas Ekonomikas augstskolas Mediju Studiju centra direktors un Media Hub vadītājs;
Guntars Līcis, biedrības „Latvijas Mediju ētikas padome” padomes loceklis;
Ilze Pelša, Latvijas Darba devēju konfederācijas pārstāve;
Dace Spaliņa, Sabiedrības integrācijas fonda sekretariāta direktora vietniece, Pilsoniskās sabiedrības atbalsta departamenta direktore;
Sanita Upleja–Jegermane, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes priekšsēdētāja;
Elīna Leimane, Latvijas Raidorganizāciju asociācijas reģionālo televīziju pārstāve;
Undīne Kreičmane, Latvijas Reģionālo mediju asociācijas valdes locekle, reģionālo radio pārstāve;
Sandra Sprudzāne, Rīgas Tehniskās universitātes Rēzeknes akadēmijas vadošā pētniece;
Imants Liepiņš, Latvijas Žurnālistu savienības valdes loceklis;
Ivonna Plaude, Latvijas Reģionālo mediju asociācijas valdes priekšsēdētāja;
Ērika Bērziņa, Latvijas Preses izdevēju asociācijas bērnu un jauniešu preses pārstāve.
Agnese Dāvidsone, Vidzemes Augstskolas rektore;
Normunds Zalpēteris, Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācijas eksperts;
Ieva Kalderauska, Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes locekle;
Jānis Grīviņš, Latvijas Reklāmas asociācijas interneta portālu pārstāvis;

Uzaicinātās personas:

Agnese Lāce, Kultūras ministre;
Kārlis Dagilis, Kultūras ministra padomnieks mediju jautājumos;
Gunta Līdaka, Kultūras ministrijas Mediju politikas nodaļas vadītāja;
Karina Ploka, Sabiedrības integrācijas fonda Padome;
Jana Krieva, Sabiedrības integrācijas fonda Padome;

Krists Bergans-Berģis, Sabiedrības integrācijas fonda Padome;
Liene Reine-Miteva, Sabiedrības integrācijas fonda Padome;
Daiga Sproģe, Sabiedrības integrācijas fonda Padome;
Inese Kalvāne, Sabiedrības integrācijas fonda sekretariāta direktore;
Ieva Aile, VSIA „Latvijas Sabiedriskais medijs”;
Ieva Plūme, Sabiedrības integrācijas fonds;
Kristīne Tilika, Sabiedrības integrācijas fonds;
Ance Indrikšone, Sabiedrības integrācijas fonds;
Elīza Laķe, Sabiedrības integrācijas fonds;
Filips Lastovskis, AS „Delfi”;
Toms Ostrovskis, SIA „TVNET GRUPA”
Māris Ančs, Latvijas Preses izdevēju asociācija;
Uldis Salmiņš, Latvijas Reģionālo mediju asociācija;
Toms Meisītis, Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācija;
Agnese Berga, Kultūras ministrijas Mediju politikas nodaļas eksperte;

Protokolē: **Katrīna Marija Sitniece**, Kultūras ministrijas Mediju politikas nodaļas eksperte.

Darba kārtība:

1. Mediju atbalsta fonds (MAF) 2026.

Z. Vāgnere: Atklāj Kultūras ministrijas mediju politikas konsultatīvās padomes sēdi. Sanāksme notiek paplašinātā formātā, papildināta ar Sabiedrības integrācijas fonda (SIF) Padomes locekļiem un citiem interesentiem, nodrošināt dažādu mediju formātu līdzdalību.

1. Mediju atbalsta fonds 2026

A. Lāce: Paldies par līdzšinējo darbu diskusijās par MAF 2026. Aktīvās diskusijas un iesaiste apliecina, cik svarīgs ir valsts atbalsts komerciālajiem medijiem. Principi nolikumu pilnveidei ir balstīti uz līdzšinējo projektu izvērtējumu. Ņemot vērā, ka MAF ir publisks finansējums, mums ir pienākums to izmantot maksimāli efektīvi, lai sabiedrība godīgā konkurencē iegūtu kvalitatīvu saturu. Mums ir uzdevums vairot viedokļu daudzveidību un kopējo uzticēšanos medijiem. Kultūras ministrija ir uzklusījusi plašu mediju organizāciju loku, ietverot gan priekšlikumus, gan bažas. Uzskatām, ka jaunais modelis nodrošina viedokļu daudzveidību un dažādu platformu daudzveidību. Šobrīd robežas starp mediju platformām izzūd. Tādēļ jaunajā modelī nacionālie mediji būtu līdzvērtīgās pozīcijās, lai saņemtu finansējumu. Lai saglabātu mediju formātu dažādību, esam iekļāvuši principu, ka vienāda punktu skaita gadījumā prioritāri tiks atbalstīti mazāk pārstāvētie mediju veidi. Esam ņēmuši vērā dažādu projektu tvērumu un izmaksu specifiku, paredzot gan mazos, gan lielos projektus. Mūsu mērķis ir virzīties uz priekšu ar jauno modeli, kas būtu solis uz priekšu fonda darbības efektivitātei un mediju vides stiprināšanai. Mēs esam gatavi turpmākai sarunai un pilnveidojumiem.

Z. Vāgnere: Paldies visiem, kas iesniedza savus priekšlikumus.

G. Līdaka: Iepazīstina ar prezentāciju par iesniegtajiem priekšlikumiem (pielikumā). Norāda, ka prioritāte ir kvalitatīvas žurnālistikas un oriģinālsatura atbalstīšana nevis institucionāls atbalsts.

D. Spaliņa:

- Saistībā ar dezinformācijas klauzulu, COVID-19 laikā ir bijis gadījums, kad atcelts piešķirtais finansējums, identificējot dezinformāciju projekta saturā. Tādēļ ir būtiski šo punktu saglabāt,

lai vērtēšanas komisijai ir tiesības vērtēt dezinformācijas aspektu un iesaistīt citas institūcijas, kas to apliecina.

- Par avansu savlaicīgu izmaksu – neredz nepieciešamību noteikt kompensāciju par avansa kavējumu, jo avansa izmaksa vienmēr notiek laikus.
- Par priekšlikumu precizēt termiņus– neuzskata, ka nolikumā jānorāda visi darbības termiņi, tomēr varētu noteikt provizorisko datumu rezultātu paziņošanai MAP platformā nevis nolikumā.
- Par kritērijiem personāla atlīdzību noteikšanai – izmaksas ņem vērā gan projekta tvērumu, gan ieguldītā darba apjomu. Projekti ir dažādi. Praksē vērtētāji salīdzina projektu vidējās izmaksas savā starpā. Arī tiesa atzīst šo salīdzinošo metodi par labu esam.

B. Liepiņa: Personāla izmaksas ir komplicēts aprēķins; tur iekšā ir slimības lapa, atvaļinājums. Tā nav personāla alga, izrēķinot pēc stundas likmes līgumā. Tāpēc jāsaprot, kas ir personāla atlīdzības formula.

D. Spaliņa: Personāla atlīdzības formula ietver visas izmaksas atkarībā no komersanta, arī sociālās garantijas.

G. Līcis: Atlīdzība saistīta ar kvalitāti. Jo augstāka kvalitāte, jo augstāka samaksa.

Z. Vāgnere: Jāļauj tirgum sevi regulēt un jāizmanto salīdzinošā metode.

I. Kalderauska: NEPLP vēlas akcentēt, ka kategoriski nepiekrīt jaunam principam, kas atsakās no mediju kategorijām. Ja gribam uzlabot kvalitāti, labāk palielināt minimālo punktu skaitu. Esošā situācija ļauj salīdzināt līdzīgus ar līdzīgiem. Jaunais koncepts veido mākslīgu konkurenci. Dažādiem mediju veidiem ir dažādas auditorijas. Daļa sabiedrības var tikt izslēgta no informatīvās telpas. Visi mēģinās taisīt auditoriju piesaistošāku nevis sabiedriski nozīmīgāku saturu. Arī citās valstīs darbojas kategoriju princips. Riski, ka piešķirs vairāk finansējumu konkrētam mediju veidam, piemēram, digitālajiem medijiem. Esošā sistēma pārliecinoši nodrošina satura daudzveidību, mediju daudzveidību, un strādā sabiedrības interesēs vairāk nekā piedāvātais modelis.

F. Lastovskis: Atbalsta jaunās izmaiņas. Šī brīža sistēma nebalstās datus. Jaunais variants ir iespēja veidot datus balstītu vienlīdzīgas konkurences konkursu. Cilvēki Latvijā lieto dažādus mediju veidus, nevis tikai vienu. Minētās bažas par mediju daudzveidības mazināšanos var atrisināt ar mehānismu, kurā katrai kategorijai būtu programmas minimums.

K. Ploka: Aicina nebūt kategoriskiem. Gan konsultatīvajā padomē, gan SIF Padomē notiek diskusijas. Neviena lēmums netiek pieņemts pavisam.

K. Pļešakovs: Piekrīt NEPLP. Nepiekrīt, ka jaunā pieeja ir labākā satura kvalitātes uzlabošanai. Piedāvā saglabāt galvenos finansējuma sadales principus esošajā kārtībā. Pacelt minimālo punktu skaitu, kas nodrošinātu, ka projekti ar zemu punktu skaitu nevar kvalificēties. Ja kādā no formātiem projekti ir nekvalitatīvi un veidojas finansējuma pārpalikums, tad var tikt veikta pārdale.

T. Meisītis: Kvalifikācijas kritēriji saistībā ar valsts kapitālsabiedrībām visos MAF nolikumos nav vienādi. „Helio media” (Helio) ir privāts uzņēmums, kas ir redakcionāli neatkarīgs un finansiāli patstāvīgs. Tomēr Helio uz daudziem finanšu instrumentiem nevar pretendēt un atrodas nevienlīdzīgas konkurences stāvoklī ar citiem privātajiem medijiem. Helio veido ziņu raidījumus un žurnālistiku, kas ir dārgs žanrs. Aicinām pārvērtēt kritērijus. Helio nav subsidēts medijs.

Z. Vāgnere: Jautājums ir sarežģīts. Šobrīd varam saglabāt iespēju piedalīties kā sadarbības partneriem.

I. Kalderauska: NEPLP 2024. gada pētījums par bezmaksas zemes televīzijas apraidi atklāja, ka 6% jeb 100 tūkstošiem Latvijas iedzīvotāju, pārsvarā senioriem un sociāli mazāk aizsargātajiem, nav interneta pieslēguma. Tātad - nelieto digitālos medijus. Viņiem ir tikai televīzija bezmaksas apraidē. Turklāt 90% respondentu tuvākajā laikā neplāno pieslēgt internetu.

G. Līdaka: Kas liek bažīties, ka piedāvātajās nolikuma izmaiņās televīzija un radio tiek „izslēgti” no konkursa?

I. Kalderauska: Bažas rodas zinot projektu vērtēšanas procesu. Nav skaidru kritēriju par personāla atalgojumu, par satura vērtēšanu. Eksperti nevarēs salīdzināt nesalīdzināmus mediju/satura veidus.

Z. Vāgnere: Iepriekšējā konsultatīvās padomes sēdē bija diskusija par šo jautājumu. Secinājām, ka ir uzticība vērtētājiem. Nav pamata apšaubīt SIF darbu un vērtēšanas komisiju. Izvirzītie kritēriji strādā un ir izturējuši arī tiesas procesu.

G. Līcis: Preses izdevēju asociācija aicina saglabāt veco pieeju. Tā ir pārbaudīta sistēma. Eksperti ir uzticami un spēj izvērtēt projektus, bet salīdzināt dažādus formātus būtu jauns izaicinājums.

G. Līdaka: Pārmaiņas ir balstītas industrijas diskusijās. Galvenais ir žurnālistikas un satura kvalitāte. Visi mediji savā jomā pilda savu funkciju – nav būtiski, kādā formātā. Būtiski, kādu saturu mediji spēj piedāvāt. Bažas par to, ka kāds formāts tiks „izslēgts”, nav pamatotas. Iespējas piedalīties ir visiem.

T. Ostrovskis: TVNET grupa atbalsta jaunās izmaiņas. Par bažām saistībā ar televīzijas un radio „izslēgšanu” jaunajā kārtībā – līdz šim (esošajā kārtībā) digitālie mediji tika diskriminēti. Nevar pamatot esošo kārtību tikai tāpēc, ka tāda ir bijusi prakse līdz šim. Aicina salāgot iesniegto un apstiprināto projektu skaitu (2+2).

K. Pļešakovs: Līdzšinējā sistēma ir drošības spilvens, ka finansējums nonāks dažādos mediju segmentos. Jaunajā modelī pastāv risks, ka kāds mediju segments var palikt bez atbalsta. Kvalitāti var celt ar mazāk riskantiem veidiem. Ja Kultūras ministrija vēlas mainīt veidu, kā tiek dalīts finansējums nozares starpā, tad tā ir cita diskusija, kurā jāsalīdzina, kā katra nozare tiek regulēta, kādas ir iespējamās ieņēmumu pozīcijas. Savukārt, ja runa ir par kvalitāti, tad jāpārskata minimālais punktu skaits.

A. Lāce: Piedāvājam, ka, saņemot vienādu punktu skaitu, priekšroka tiktu dota mazāk pārstāvētiem formātiem. „Aploksnes” nenodrošina daudzveidību mūsdienu mediju vidē. Daudzi mediji strādā vairākās platformās un formātos. Tādēļ ir pārskatīti nolikumi un kvalitātes kritēriji. Tā ir izšķiršanās par pārmaiņām. Būs arī diskusijas SIF Padomē, tāpēc svarīgi, ka SIF Padome dzird argumentus no abām pusēm. Mūsaprāt, šī jaunā pieeja izceltu un stiprinātu darbu dažādās platformās.

G. Līdaka: Kvalitātes izvērtējumā var redzēt, ka dažos mediju veidos tiek dots finansējums, lai sasniegtu finansējuma griestus, nevis augstu kvalitātes kritēriju dēļ. Kvalitātes kritērijs ir būtiskāks par finansējuma garantiju atkarībā no mediju veida.

J. Grīviņš: Stingri atbalstām jauno multimediju pieeju. Esošā sistēma nav balstīta skaidros kritērijos. Saistībā ar 6% iedzīvotāju, kam nav interneta pieslēguma - nevaram izmantot 6% auditorijas, lai pamatotu kādēļ 40% finansējuma tiek veltīts vienam medijam. Jaunās pieejas ietvaros var sagatavot projektu, kas domāts tieši šiem 6% auditorijas.

Z. Vāgnere: Ir priekšlikums līgumos ietvert klauzulas saistībā ar ētikas pārkāpumiem, lai nostiprinātu atbildīgumu un ētiskumu.

D. Spaliņa: Šie principi attiektos uz konstatētiem pārkāpumiem MAF projektos. SIF, saņemot Latvijas Mediju ētikas padomes atzinumu par konstatētu pārkāpumu, varētu rīkoties dažādos veidos atkarībā no projekta īstenošanas stadijas: tikko pēc uzsākšanas (3 mēnešu laikā pēc līguma noslēgšanas) – tiek atcelts lēmums par projekta apstiprināšanu un finansējuma piešķiršanu-, projekta īstenošanas laikā vai 3 gadu laikā pēc projekta īstenošanas līguma saistību izpildes - jāveic finansējuma atmaksa saistībā ar konkrētām satura vienībām, kur konstatēts pārkāpums.

G. Līcis: Saskata riskus šādā risinājumā. Dažkārt paši mediji iesniedz prasības, lai saņemtu atzinumu, vai rīkojušies pareizi. Latvijas Mediju ētikas padome ir veidots kā pašregulācijas orgāns. Ja tas kļūst par izslēdzošo faktoru, tas varētu būt nesamērīgi. Aicina būt uzmanīgiem ar ētikas pārkāpumu fiksācijas piemērošanu kā izslēdzošo faktoru konkursā.

Z. Vāgnere: Esošie atbilstības kritēriji dalībai konkursā paliek spēkā. Šis priekšlikums attiektos tikai uz ētikas pārkāpumu konkrētā MAF ietvaros īstenotā projektā. Tas attiecas tieši uz atbildību, saņemot MAF finansējumu. Valsts finansējums ir jāizlieto, ievērojot atbildību un ētiku.

B. Liepiņa: Aicina būt piesardzīgiem ar šo priekšlikumu. Tas noliek Latvijas Mediju ētikas padomi dilemmā – vai atzīt pārkāpumu, ņemot vērā atzinuma sekas. Padome izskata sūdzības. Nav teikts, ka kāds iesniegs sūdzību par projektu, kurā veikts ētikas pārkāpums.

Z. Vāgnere: Esošā kārtība saglabātos – lai izskatītu Latvijas Mediju ētikas padomē, jābūt sūdzībai. Valsts institūcijas nevar izskatīt mediju saturu, līdz ar to, šī funkcija jāuzņemas paregulējošai organizācijai. Ar valsts finansējumu jābūt augstām ētikas prasībām.

G. Līcis: Ētikas pārkāpums var būt ne tikai kļūda, bet arī process, kas attiecas ne tikai uz satura vienību, bet visu kopumu.

B. Liepiņa: Latvijas Mediju ētikas padome šo jautājumu apspriedīs.

G. Līdaka: Par novada ziņu konkursu ir saņemts priekšlikums samazināt sižetu skaitu uz 1000 vienībām, ņemot vērā sadārdzinājumu.

Z. Vāgnere: Norāda, ka precizētās nolikumu redakcijas tiks nosūtītas konsultatīvās padomes locekļiem līdz 27. oktobrim., 30. oktobrī tiks iesniegti SIF sekretariātā, un 7. novembrī – virzīti apstiprināšanai SIF Padomē. Konkursi tiks izsludināti pēc valsts budžeta likuma pieņemšanas. Priekšlikumi saistībā ar ētikas pārkāpumu klauzulu tiks nosūtīti Latvijas Mediju ētikas padomei.

Sēde beidzas 16:30.

Pielikumā: Prezentācija par MAF 2026 nolikumiem.